

TEHTÄVIEN RATKAISUT

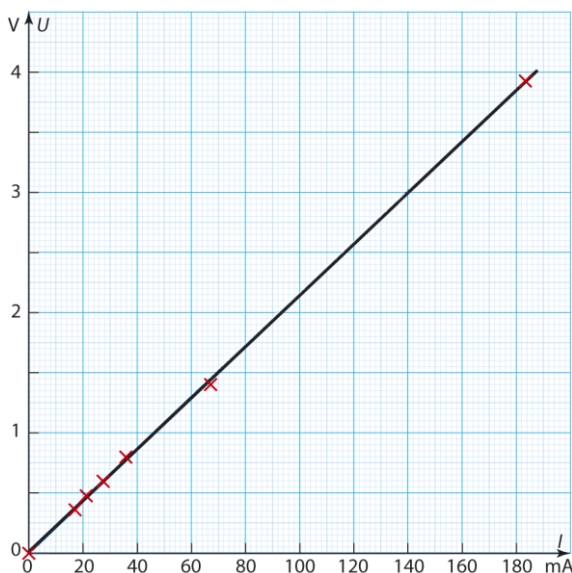
- 3-1.** a) Ohmin lain mukaan metallilangan jännitehäviö on vakiolämpötilassa suoraan verrannollinen langassa kulkevaan sähkövirtaan eli $U = RI$, jossa U on langan jännitehäviö, R langan resistanssi ja I langan läpi kulkeva sähkövirta.
- b) Ohmin laki on voimassa metallilangalle vakio­lämpötilassa.
- 3-2.** a) Kuvan kytkennällä ei voi määrittää metallilangan resistanssia, koska jännitemittari mittaa jännitelähteen jännitehäviön, ei metallilangan.
- b) Kuvan kytkennällä voi määrittää metallilangan resistanssin.
- c) Kuvan kytkennällä voi määrittää metallilangan resistanssin.
- d) Kuvan kytkennällä voi määrittää metallilangan resistanssin.
- 3-3.** a) Vastuslankojen jännitehäviöt: A 4,6 V ja B 3,0 V.
- b) Vastuslangassa A sähkövirta on 32 mA ja vastuslangassa B 50 mA.
- c) Koska vastuslankojen kuvaajat I,U -koordinaatistossa ovat suorat, langat noudattavat Ohmin lakia.

- 3-4.** Resistanssit ovat

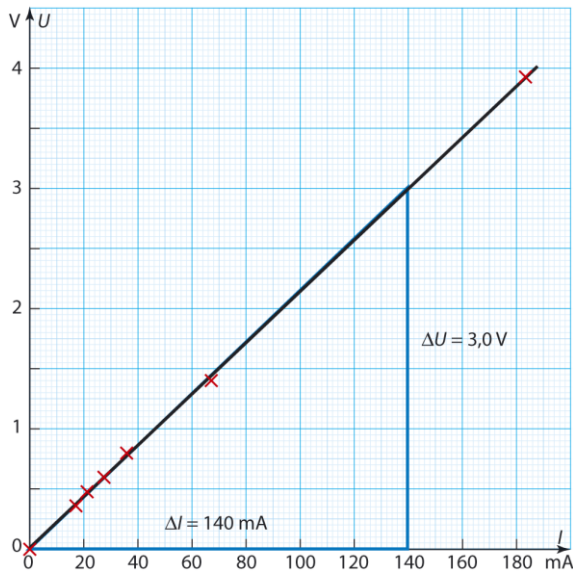
$$R = \frac{\Delta U}{\Delta I} = \frac{3,6 \text{ V}}{10 \text{ mA}} = 360 \Omega \text{ ja}$$

$$R = \frac{\Delta U}{\Delta I} = \frac{3,1 \text{ V}}{20 \text{ mA}} \approx 160 \Omega.$$

- 3-5.** a) Mittaustulokset I,U -koordinaatistossa.

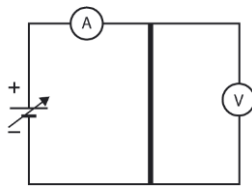

b) Vastuslangan resistanssi saadaan I, U -koordinaatistoon piirretyn suoran fysikaalisesta kulmakertoimesta:

$$R = \frac{\Delta U}{\Delta I} = \frac{3,0 \text{ V}}{140 \text{ mA}} \approx 21 \Omega.$$

c) Kytentäkaavio:

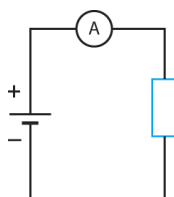
3-6. Resistanssi on $R = \frac{U}{I} = \frac{12 \text{ V}}{2 \text{ mA}} = 6000 \Omega = 6 \text{ k}\Omega.$

3-7. Lasketaan ensin metallilangan resistanssi: $R = \frac{U}{I} = \frac{4,5 \text{ V}}{12 \text{ mA}} = 375 \Omega.$

Koska langan lämpötila ei muutu, jännite on

$$U = RI = 375 \Omega \cdot 66 \text{ mA} \approx 25 \text{ V}.$$

3-8. a) Kytentäkaavio:

b) Jännitehäviö on $U = RI = 220 \Omega \cdot 20 \text{ mA} = 4,4 \text{ V}.$

3-9. a) Vastuslangan resistanssi on $R = \frac{U}{I} = \frac{7,35 \text{ V}}{1,08 \text{ A}} = 6,80556 \Omega \approx 6,81 \Omega$.

b) Sähkövirta on $I = \frac{U}{R} = \frac{15,0 \text{ V}}{6,80556 \Omega} \approx 2,20 \text{ A}$.

c) Jotta sähkövirta olisi 0,200 A, jännitteen on oltava

$$U = RI = 6,80556 \Omega \cdot 0,200 \text{ A} \approx 1,36 \text{ V}.$$

3-10. a) Jännitehäviö on 1,3 V.

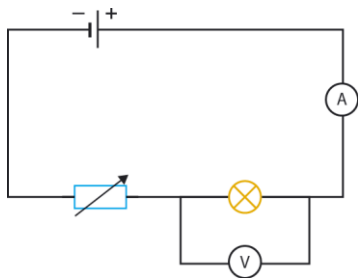
b) Resistanssit ovat $R = \frac{U}{I} = \frac{0,5 \text{ V}}{20 \text{ mA}} = 25 \Omega$ ja $R = \frac{U}{I} = \frac{2,3 \text{ V}}{50 \text{ mA}} = 46 \Omega$.

c) Kun sähkövirta kasvaa, hehkulampun resistanssi kasvaa lämpötilan noustessa. Siksi kuvaaja kaartuu ylöspäin.

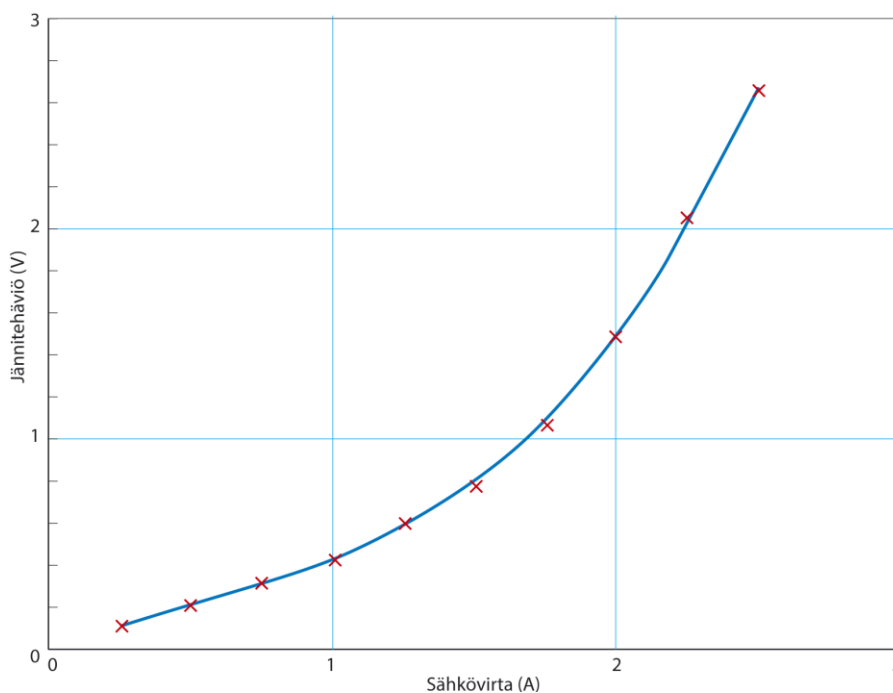
3-11. a) Komponentti ei noudata Ohmin lakia, koska U, I -kuvaaja ei ole suora.

b) Resistanssi on $R = \frac{U}{I} = \frac{3,0 \text{ V}}{40 \text{ mA}} = 75 \Omega$.

3-12. a) Virtamittari, polttimo ja säätövastus kytketään sarjaan ja yhdistetään pariston napoihin. Jännitemittari kytketään polttimon kanssa rinnan. Kytchentäkaavio on seuraava:

b) Esitetään jännitehäviö sähkövirran funktiona eli $U = U(I)$ -kuvaaja:

c) Ohmin lain mukaan vakio­lämpötilassa on voimassa yhtälö $U = RI$, jolloin I, U -koordinaatistoon piirretty kuvaaja on nouseva suora. Koska kuvaaja kaartuu I, U -koordinaatistossa ylöspäin, hehkulangan resistanssi kasvaa lämpötilan noustessa. Hehkulanka ei noudata Ohmin lakia.

- 3-13.** Vastusten värikooditaulukko löytyy mm. taulukkokirjasta tai internetistä. Hopeinen/kultainen raita asetetaan oikealle ja luetaan vastusten raitojen värit vasemmalta oikealle. Vastuksen värit ovat vihreä, sininen, punainen; $R = 5,6 \text{ k}\Omega$.
<http://www.kouluelektronikka.fi/vastus.html>